

Iko SKOKO • Nino ĆORIĆ
Mostar

RAZMIŠLJANJE O KOMUNIKACIJI KVIRINA VASILJA

Sažetak

Pod komunikacijom Vasilj podrazumijeva djelotvoran dodir jedne osobe s drugom. U tom činu ljudsko biće spoznaje ne samo tuđi nego i vlastiti bitak. Čovjek je naime po svojoj naravi društveno biće pozvano surađivati i uspostavljati osmišljenu zajednicu. Zahvaljujući potrebi interpersonalnoga sporazumijevanja, nastala je riječ, odnosno simbol kao prostor u kojemu se odvijaju mišljenje, kazivanje i slušanje. Svrha govora nije u njemu samome nego u priopćavanju spoznaje. Da bi komunikacija bila uspješna i logična, pojmovi, odnosno komunikacijski simboli koji se rabe, moraju biti točno definirani i dosljedno upotrebljavani. Poruku osim toga uvijek treba osuvremenjivati i prilagođavati aktualnim slušateljima. Uzor prave komunikacije Vasilj vidi u Isusu iz Nazareta koji je zbog jednostavnosti i jasnoće jezika bio razumljiv i pristupačan svim ljudima, bez obzira na njihovu naobrazbu.

Ključne riječi: komunikacija, filozofija života, sporazumijevanje, istina.

Komunikologija u užem smislu riječi jest znanost koja proučava međuljudske odnose. Postoje četiri razine proučavanja komunikacije: intrapersonalna, interpersonalna, grupna i masovna komunikacija.

U svojim promišljanjima filozof Kvirin Vasilj najviše se bavi čovjekom i njegovim razumijevanjem samoga sebe te okoline koja ga bitno određuje u njegovu djelovanju i spoznavanju vlastitoga bitka. S pravom se može reći da se, gledano s komunikacijskoga stajališta, Vasilj najviše bavi intrapersonalnom komunikacijom, što je i uvjet za kvalitetno međuljudsko sporazumijevanje.¹

Filozofija života tema je koja posebno zaokuplja ovoga mislitelja. Pod filozofijom života on podrazumijeva razumsku refleksiju koja se bavi pitanjem smisla čovjekova postojanja i umiranja. Upravo je to pitanje za Vasilja najmučnije, najosnovnije i najegzistencijalnije.² Čovjek je “nemirno, nestalno i nesigurno biće” dok ne spozna svrhu i smisao svoga postojanja.³ Među temama filozofije života za njega je najvažnija ona o Božjoj opstojnosti.⁴ Usto, Vasilj poštuje filozofiju koja, između ostaloga, nadahnjuje “poštovanje i ljubav čovjeka prema čovjeku”.⁵ On tvrdi da su “ljudska bića pozvana od same svoje društvene naravi da uzajamno surađuju i uzajamno pomažu u življenju ljudskog života”.⁶ Smatra također da ljudi mogu uspostaviti osmišljenu zajednicu zahvaljujući tome što su kadri međusobno se sporazumijevati na zadovoljstvo svih članova te zajednice. Sporazumijevanje među ljudima počiva na dvama temeljima. Prvi je sposobnost ljudskoga razuma da spoznaje realnost stvari, što je pak praisvorna osnova interpersonalnoga sporazumijevanja.⁷ Drugi je ljudska potreba da među sobom razmjenjuju spoznaje. Ta je potreba stvorila riječ, tj. simbole. Riječi su za Vasilja prostor u kojemu se odvijaju mišljenje, kazivanje i slušanje.⁸ Govor nema svrhu u samome sebi nego u priopćavanju spoznaje.⁹

Da bi komunikacija bila uspješna i logična, pojmovi, odnosno komunikacijski simboli koji se rabe moraju biti točno definirani i dosljedno

1 F. Schulz Von THUN, *Kako međusobno razgovaramo*, Erduta, Zagreb, 2001., str. 64.

2 Kvirin VASILJ, *Filozofija života*, K. Krešimir, Zagreb, 1994., str. 5.

3 *Isto*, str. 9.

4 *Isto*, str. 10.

5 *Isto*, str. 6.

6 K. VASILJ, *Čovjek: Njegova veličina i njegova bijeda*, ZIRAL, Mostar, 1998., str. 107.

7 *Isto*, str. 107.

8 K. VASILJ, *Religija: Prirodne i društvene znanosti*, ZIRAL, Mostar, 1997., str. 6.

9 K. VASILJ, *Filozofija života*, str. 68.

upotrebljavani.¹⁰ Poruku osim toga uvijek treba osuvremenjivati i prilagođavati aktualnim slušateljima.¹¹

Prema Vasiljevim riječima, veličina subjekata interpersonalne komunikacije, kako pošiljatelja tako i primatelja, ogleda se u “ljubavi prema istini i u življenju istine”,¹² a bijeda se očituje u subjektima koji su ispunjeni mržnjom.¹³ Mržnja vlada ljudima koji dopuštaju da ih nadahnjuje “Darwinova zoološka filozofija o pravima jačega i sposobnijega u društvu”.¹⁴ Ta filozofija krši osnovni postulat pristojnosti i pravednosti prema kojemu se drugoj osobi mora priznati istina i vrijednost.¹⁵ Posebnu negativnost ovaj mislitelj vidi u porukama koje zagovaraju besmisao čovjekova života.

Nasuprot njima Vasilj zagovara poruku kršćanstva koja teži za pravednošću kao “temeljnim dobrom društvenih odnosa”.¹⁶ Pravedni se pak odnosi među ljudima mogu graditi samo ako se temelje na univerzalnim načelima: na univerzalnoj istini i ljubavi koje vrijede za sve ljude. Stoga među sve narode i sve rase treba unositi red i sklad. Svoju društvenu ograničenost čovjek može svladati jedino univerzalnom ljubavlju. Kada bi u međuljudskim odnosima vladala takva ljubav, ljudi bi se više posvećivali izgradnji “škola i bolnica, industriji i cesta” te kulturi na svim razinama.¹⁷

Tek u komunikaciji, tj. u “djelotvornom dodiru s drugim bićima” čovjek spoznaje i mijenja se. Za njegov je rast i napredak važna kvaliteta svijeta u kojemu živi i djeluje.¹⁸ Kao ljudi, upućeni smo jedni na druge. Stoga trebamo biti iskreni i nesebični ljubitelji svoga bližnjega.¹⁹ U izgradnji odnosa s drugima ne smije nas voditi motiv priznanja ili društvene koristi. To pak možemo ostvariti samo ako negujemo krijepest

---

10 K. VASILJ, *Religija...*, str. 6.

11 K. VASILJ, *Čovjek...*, str. 54.

12 *Isto*, str. 9.

13 *Isto*, str. 11.

14 *Isto*, str. 92.

15 Usp. *isto*, str. 56.

16 *Isto*, str. 23.

17 K. VASILJ, *Religija...*, str. 6.

18 Usp. *isto*, str. 22.

19 K. VASILJ, *Filozofija života*, str. 53.

poniznosti. Ponizno živi osoba koja ispovijeda da ju je u njezinu bitku stvorio Bog te da je svaka ljudska osoba svoja vlastita svrha u odnosu na sve druge osobe.²⁰ Odatle osjećaj zahvalnosti prema Bogu koji se najbolje očituje u molitvi. Molitva također nadahnjuje bolje odnose među ljudima.²¹

S tim u vezi valja reći da Kvirin Vasilj najviše povjerenja ima u Isusa iz Nazareta.²² Tomu su dva razloga. Prvo, Isus savršeno rješava tajnu čovjekova postojanja i umiranja, što je za Vasilja najvažnije pitanje. Drugo, Isus je ostavio izgled za budućnost životne zajednice: ako s njim ljubimo “Božje biće svim svojim bićem i svako ljudsko biće kao sama sebe zbog Božjeg Bića”,²³ onda trasiramo put sretnoj sutrašnjici u kojoj čovjek čovjeku ne će biti vuk. Usto, Isus je za Vasilja velik i zbog jezika kojim je govorio, a koji je bio pristupačan svim ljudima, bez obzira na naobrazbu.

***

Svojim životom, ali i pisanjem, Vasilj se trudio pomoći ljudima da pronađu mir, radost, polet, zadovoljstvo i da te pozitivne osjećaje šire oko sebe. Uviđao je da čovjek čineći zlo ne obezvrjeđuje samo drugoga nego i samoga sebe. Zato je svakome nastojao pomoći da u sebi pronađe istinske motive za nadilaženje zaprjeka koje onemogućuju kvalitetne međuljudske odnose. Da bi interpersonalna komunikacija od pukoga izvanjskoga čina prerasla u istinsko razumijevanje duhovnih osoba, umjesto lukavosti, neiskrenosti, sebičnosti, samoljublja i iskorištavanja drugoga²⁴ valja prihvatiti uzvišene osjećaje kao što su plemenitost, poštivanje, praštanje i razumijevanje među ljudima.²⁵

20 Usp. *isto*, str. 64.

21 Usp. *isto*, str. 20.

22 Usp. *isto*, str. 44.

23 *Isto*, str. 45.

24 Usp. *isto*, str. 29.

25 Usp. K. VASILJ, *Ljepota i umjetnost*, ZIRAL, Chicago, 1989., str. 150.

Literatura

- VASILJ, Kvirin, *Čovjek: Njegova veličina i njegova bijeda*, ZIRAL, Mostar, 1998.
- VASILJ, Kvirin, *Filozofija života*, K. Krešimir, Zagreb, 1994.
- VASILJ, Kvirin, *Ljepota i umjetnost*, ZIRAL, Chicago, 1989.
- VASILJ, Kvirin, *Religija: Prirodne i društvene znanosti*, ZIRAL, Mostar, 1997.
- VON THUN, F. Schulz, *Kako međusobno razgovaramo*, Erduta, Zagreb, 2001.